

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6S/28/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8015200722
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8015200722.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a sudkýň JUDr. Ľuboslavy Mruškovičovej a JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej v právnej veci žalobkyne F. L., trvale bytom X., XX. T. XX, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok so sídlom v Bratislave, Špitálska 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 09. februára 2015, č. j. ÚPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/1963-0002Zv, v spojení s rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad so sídlom Poprad, Hraničná 667/13, zo dňa 11. novembra 2014, č.: PP1/OPHN/SOC/2014/47264, na základe žaloby jednohlasne takto

rozhodol:

Žalobu z a m i e t a .

Náhradu trov konania účastníkom n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Preskúmaným rozhodnutím zo dňa 09.02.2015 rozhodol žalovaný ako príslušný odvolací orgán o odvolaní žalobkyne proti rozhodnutiu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad zo dňa 11.11.2014, č.: PP1/OPHN/SOC/2014/47264, (ďalej len rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu), ktorým podľa § 25 ods. 2 a § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o pomoci v hmotnej núdzi) a zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, znížil žalobkyni pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 Eur mesačne od 01.10.2014 a podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny poriadok) tak, že odvolanie žalobkyne zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia uviedol, že prvostupňový správny orgán znížil žalobkyni pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 Eur mesačne od 01.10.2014 z dôvodu, že žalobkyňa sa od mesiaca október 2014 odmietla zúčastňovať aktívnej činnosti v zmysle § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, preto sa jej dávka znížila o sumu 61,60 Eur. Argumentoval, že úhrn súm pomoci v hmotnej núdzi tvorí dávka pre jednotlivca v sume 61,60 Eur znížená o 61,60 Eur plus príspevok na bývanie v sume 55,80 Eur, to je spolu 55,80 Eur mesačne. Žalobkyňa nemá príjem podľa § 15 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Suma pomoci v hmotnej núdzi sa určí ako rozdiel medzi úhrnom súm pomoci v hmotnej núdzi v sume 55,80 Eur a úhrnom súm príjmov v sume 0,00 Eur, t. j. 55,80 Eur mesačne. Na základe uvedenej skutočnosti bolo potrebné rozhodnúť o znížení pomoci v hmotnej núdzi na sumu 55,80 Eur mesačne.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom poukázala na to, že úrad jej podmienil nárok na dávku založením a existenciou právneho vzťahu uvedeného v § 10 ods. 3 zákona o pomoci v

hmotnej núdzi, čo má charakter nútenej práce. V tejto súvislosti poukázala na článok 1, 2, 7, 12, 13 a 18 Ústavy SR, Listinu základných práv a slobôd, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Dohovor medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105, Dohovor o nútenej alebo povinnej práci č. 29. Rozhodnutie považuje za vydané v rozpore s uvedenými medzinárodnými zmluvami a dohovormi, preto žiadala jeho zrušenie.

Žalovaný preskúmal napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a posúdil opodstatnenosť dôvodov uvedených žalobkyňou vo včas podanom odvolaní. Z predloženého spisu zistil, že žalobkyni je od 01.06.2014 poskytovaná pomoc v hmotnej núdzi ako jednotlivcovi v sume 117,40 Eur (dávka 61,60+55,80- príspevok na bývanie) Žalobkyňa bola dňa 30.06.2014 poučená v súvislosti s aplikáciou § 10 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, čo potvrdila svojím podpisom. Dňa 03.10.2014 jej bolo ponúknuté vykonávanie činnosti v zmysle § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi v rozsahu 32 hodín mesačne pre organizátora Podtatranské múzeum v Poprade od 07.10.2014 do 31.12.2014 - dozor nad dodržiavaním poriadku, upozornení, obmedzení a zákazov vstupu, informátor, čo žalobkyňa odmietla a z uvedeného dôvodu jej bola znížená dávka o sumu 61,60 Eur a prvostupňový správny orgán rozhodol o znížení pomoci v hmotnej núdzi na sumu 55,80 Eur mesačne od 01.10.2014.

Žalovaný v napadnutom rozhodnutí poukázal na ustanovenia § 10 ods. 3, § 15 ods. 1 a § 25 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

Z predloženej spisovej dokumentácie zistil, že žalobkyňa dňa 03.10.2014 odmietla vykonávanie ponúknutých činností v rozsahu 32 hodín mesačne. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa sa z dôvodu odmietnutia nezúčastnila vykonávania ponúknutých činností, v zmysle § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi jej bolo potrebné znížiť dávku o 61,60 Eur mesačne. V zákone o pomoci v hmotnej núdzi sú presne vymedzené podmienky nároku na poskytnutie pomoci v hmotnej núdzi, ktoré ak nie sú dodržané, nie je možné túto pomoc poskytnúť. Žalobkyňa odmietla splniť podmienky ustanovené v § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, preto žalovaný neprihliadal na námietky uvedené v odvolaní a podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku odvolanie žalobkyne zamietol a napadnuté rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

Včas podanou žalobou sa žalobkyňa domáhala preskúmania rozhodnutia žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania. Rozhodnutia správnych orgánov považuje za nezákonné. Argumentovala, že zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi neupravuje pre jednotlivca poberajúceho dávku podľa § 10 povinnosť založiť právny vzťah uvedený v § 10 ods. 3. Prvostupňový správny orgán jej rozhodnutím znížil pomoc v hmotnej núdzi na základe skutočnosti, že nebola v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti podľa § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, čím podmienil nárok na dávku v hmotnej núdzi pre jednotlivca uvedenú v § 10 právnym založením a existenciou právneho vzťahu uvedeného v § 10 ods. 3. Takýto podmienený právny vzťah má charakter nútenej práce za priznanie nároku poberať dávku v hmotnej núdzi. Argumentovala článkom 1, 2, 7, 12, 13 a 18 Ústavy SR. Poukázala na Listinu základných práv a slobôd, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Dohovor medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105 a Dohovor o nútenej alebo povinnej práci č. 29. Výraz „nútená alebo povinná práca“ označuje každú prácu alebo službu, ktorá sa od ktorejkoľvek osoby vymáha pod hrozbou akéhokoľvek trestu a na ktorú sa nazývaná osoba neponúkne dobrovoľne. Len pre potreby tohto Dohovoru však výraz „nútená alebo povinná práca“ nebude zahŕňať písm. e/ menšie obecné služby, ktoré sú vykonávané členmi obce v jej priamom záujme, môžu sa preto považovať za obvyklé občianske povinnosti pripadajúce na členov obce, ktoré majú členovia obce alebo ich priamy zástupcovia právo vyjadriť sa ohľadne potreby takýchto služieb. Dôvodila, že odvolací orgán sa pri rozhodovaní o odvolaní nezaoberal vyjadreniami a dôvodmi odvolania, nevychádzal zo spoľahlivo, presne a úplne zisteného stavu veci. Rozhodnutie nespĺňa zákonom predpísané náležitosti, pretože žalovaný sa zákonne nevysporiadal s vyjadreniami a dôkazmi, ktoré v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu namietala. V správnom konaní boli porušené ustanovenia § 3, 32, 46 a § 47 Správneho poriadku. Žalovaný nepreskúmal napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu a tak porušil § 59 Správneho poriadku. Tieto citované ustanovenia Správneho poriadku žalobkyňa v žalobe aj citovala. Dôvodila, že rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a trpí nedostatočnými dôvodmi. Na základe týchto skutočností žiadala zrušiť rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu a vrátiť vec žalovanému na ďalšie konanie.

Žalobkyňa podala žalobu pôvodne na Krajský súd v Bratislave, ktorý uznesením zo dňa 24.04.2015 sp. zn. 6S 73/2015-11 postúpil vec Krajskému súdu v Prešove ako súdu miestne príslušnému.

Písomným podaním doručeným Krajskému súdu v Bratislave dňa 31.03.2015 požiadala o odklad vykonateľnosti rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu. Svoju žiadosť odôvodnila tým, že je poberateľkou dávky v hmotnej núdzi, jej príjmy nedosahujú sumu životného minima a z objektívnych dôvodov si nevie zabezpečiť alebo zvýšiť príjem. Bez pomoci v hmotnej núdzi sú ohrozené jej základné životné podmienky, hrozí jej chudoba a strata bývania. Krajský súd v Prešove oznámením zo dňa 01.02.2016 upovedomil žalobkyňu, že žiadosti o odklad vykonateľnosti preskúmaného rozhodnutia nebolo vyhovené.

Krajský súd podľa § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia a konania, ktoré im predchádzali v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe s tým, že podľa § 250f, ods. 1, 2 O. s. p. konal a rozhodol bez nariadenia pojednávania, oboznámil sa s obsahom administratívneho spisu a jednohlasne dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, lebo rozhodnutia a postup správnych orgánov sú v súlade so zákonom.

Predmetom preskúmania je rozhodnutie správneho orgánu, ktorým znížil žalobkyňi pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 Eur mesačne od 01.10.2014 v súlade s § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi, nakoľko sa žalobkyňa od mesiaca október 2014 odmietla zúčastňovať aktívnej činnosti.

Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že žalobkyňi bola od 01.06.2014 poskytovaná pomoc v hmotnej núdzi ako jednotlivcovi v sume 117,40 Eur (dávka 61,60 Eur + 55,80 Eur príspevok na bývanie). Žalobkyňa bola dňa 30.06.2014 poučená v súvislosti s aplikáciou § 10 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, čo potvrdila svojim podpisom. Dňa 03.10.2014 jej bolo ponúknuté vykonávanie činnosti v zmysle § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi v rozsahu 32 hodín mesačne pre organizátora Podtatranské múzeum v Poprade od 07.10.2014 do 31.12.2014 - dozor nad dodržiavaním poriadku, upozornení, obmedzení a zákazov vstupu, informátor, čo žalobkyňa odmietla. Z dôvodu odmietnutia vykonávania ponúknutých činností sa žalobkyňa nezúčastnila ich vykonávania, preto jej v zmysle § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi bola prvostupňovým správnym orgánom znížená dávka o 61,60 Eur mesačne.

Podľa § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, sa dávka znižuje o sumu 61,60 Eur za každého plnoletého člena domácnosti, ktorý nie je v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti v dohodnutom rozsahu najmenej 32 hodín mesačne a nezúčastní sa na základe písomnej dohody v rozsahu 32 hodín mesačne

a/ na vykonávaní menších obecných služieb pre obec alebo rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej je zriaďovateľom obec, alebo

b/ dobrovoľníckej činnosti alebo

c/ prác na predchádzanie mimoriadnej situácie počas vyhlásenia mimoriadnej situácie a pri odstraňovaní následkov mimoriadnej situácie.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, suma pomoci v hmotnej núdzi sa určí ako rozdiel medzi úhrnom súm uvedených v § 10 ods. 2 a 3, § 11 ods. 2, § 12 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 2 a úhrnom súm príjmu podľa § 4.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, pomoc v hmotnej núdzi sa odníme, zvýši alebo zníži a vyplatí sa vo vyššej sume alebo v nižšej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na pomoc v hmotnej núdzi. Osobitný príspevok sa odníme, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na osobitný príspevok.

Suma nárokov je vo výške 117,40 Eur, z toho dávka potrebná na zabezpečenie základných životných podmienok vo výške 61,60 Eur a príspevok na bývanie vo výške 55,80 Eur. Výška nároku žalobkyne sa znížila v zmysle § 10 ods. 3 o čiastku 61,60 Eur. Žalobkyňa nemala žiaden príjem. Vzhľadom na tieto skutočnosti suma pomoci v hmotnej núdzi sa od 01.10.2014 poskytuje vo výške 55,80 Eur.

Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí argumentoval, že v zákone o pomoci v hmotnej núdzi sú presne vymedzené podmienky nároku na poskytnutie pomoci v hmotnej núdzi, ktoré ak nie sú dodržané, nie

je možné túto pomoc poskytnúť. Na námietky uvedené v odvolaní neprihliadol, nakoľko žalobkyňa na základe svojho dobrovoľného rozhodnutia odmietla splniť zákonné podmienky pre poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi.

Z obsahu administratívneho spisu má súd za preukázané, že dňa 31.06.2014 žalobkyňa bola oboznámená s poučením v súvislosti s aplikáciou § 10 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, pričom v bode 10 je uvedené: „Ak odmietnete ponúknuté činnosti, alebo nedodržíte určené podmienky uvedené v ponuke, dávka určená na zabezpečenie základných životných podmienok sa vám zníži o sumu 61,60 Eur.“ Svojím podpisom potvrdila, že s poučením bola oboznámená a obsahu poučenia porozumela.

Súd sa nestotožňuje s námietkami žalobkyne uvedenými v žalobe a poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL.ÚS 8/2014, podľa ktorého... „Nie je v rozpore s ústavným príkazom vyžadovať aktívnu participáciu osôb na zabezpečovaní ich základných životných potrieb, pokiaľ požadované činnosti nebudú neprimerané, neodôvodnené alebo zbytočne zaťažujúce. Zákon o hmotnej núdzi požaduje výkon činnosti v rozsahu najviac 32 hodín mesačne, pričom prioritne ponecháva aktivitu na potenciálnom poberateľovi dávky (dobrovoľnícka činnosť) a až následne je dotknutá osoba povinná podriadiť sa ponuke na výkon menších obecných služieb, ktoré mu budú ponúknuté. Podľa Ústavného súdu SR treba mať na pamäti, že osoba, ktorá bude vykonávať požadované činnosti, bude zväčša vnímať svoju prácu ako prostriedok zárobku, či svojej užitočnosti a socializácie a nie ako právny mechanizmus ochrany pred krátením dávky. Ak cieľom napádanej právnej úpravy bolo zvýšiť efektivitu a adresnosť poskytovania štátnych finančných prostriedkov, aktivovať občanov v hmotnej núdzi a posilniť ich motiváciu pracovať, prvoradá je pozitívna motivácia týchto osôb na výkon požadovaných činností. Súd konštatuje, že požiadavka na výkon menších obecných služieb nezakladá pracovnoprávny vzťah. Ústavný súd SR ju považuje síce za hraničnú, ale ústavne ešte stále akceptovateľnú, najmä z hľadiska jej účelu a cieľa, ktoré treba rešpektovať, pretože v súčasnej dobe sú skutočne relevantné. Dodáva, že požadované menšie obecné služby vykonávané potenciálnymi poberateľmi dávky by mali smerovať k verejnému prospechu a blahu obce a celej jej komunity, teda aj tej riadne zamestnanej, z ktorej príjmov sa vytvárajú finančné prostriedky pre uvedené dávky. Požiadavka výkonu menších obecných služieb ako podmienky na poskytnutie dávky v hmotnej núdzi obstála v texte ústavnosti v plnom rozsahu, pretože napadnutá právna úprava nie je prejavom svojvôle zákonodarcu, lebo sleduje legitímny cieľ vo forme verejného záujmu“.

Z týchto dôvodov krajský súd podľa § 250j ods. 1 O.s.p. žalobu zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. Žalobkyňa nebola v konaní úspešná, žalovaný nemá zo zákona právo na náhradu trov konania, preto súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom Krajského súdu v Prešove na Najvyšší súd SR v Bratislave, a to písomne v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.